

روایت وزیر اسبق اقتصاد از ۱۲ ماه تلاش دولت سیزدهم برای سامان بخشیدن به خرابی‌های اقتصاد ایران

رئییسی کشور را در بدترین اوضاع اقتصادی تحویل گرفت

آقای روحانی کشور را از طریق «بازی پانزی» اداره می‌کرد

متوجه خواهیم شد تقریباً از سال ۹۳ به بعد، رشد سرمایه‌گذاری منفی بود، لذا آقای رئیسی با یک رشد اقتصادی بسیار کم رمق و سرمایه‌گذاری با رشد منفی مسئولیت دولت جدید را تحویل گرفت.

البته سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ تا حدودی شرایط رشد سرمایه‌گذاری بهتر شد که این موضوع را هم نمی‌توان به حساب بهبود سرمایه‌گذاری بگذاریم. یکی از علل این موضوع، ایجاد وضعیت مناسب‌تر به دلیل کاهش فشار بحران بیماری کرونا و رشد خدمات بود.

در واقع می‌توان گفت که کشور در بدترین شرایط اقتصادی از نظر تورمی، نقدینگی، سیاست‌های ارزی، سرمایه‌گذاری، رشد اقتصادی و... قرار داشت و با همه این مشکلات دولت سیزدهم شروع به کار کرد. از سوی دیگر یکی دیگر از متغیرهای اقتصادی نرخ اشتغال و بیکاری است. اگر نگاهی به سال ۱۳۹۸ و نرخ مشارکت این سال را مد نظر قرار دهیم خواهیم دید که نرخ بیکاری بر اساس آمار بانک مرکزی حدود ۱۶ درصد بوده است.

رشد نقدینگی ۴۰ درصدی، سیاست ارزی نامناسب که موجب رانت و افزایش پایه پولی شد، تورم ۶۰ درصدی، رشد اقتصادی بی رمق، منفی بودن رشد سرمایه‌گذاری و همچنین وضعیت مالی دولت در بدترین شرایط در سال‌های اخیر، از جمله چالش‌های برجسته و قابل تأمل بود. دولت آقای روحانی از طریق فروش اوراق و «بازی پانزی» تأمین مالی می‌کرد. بر این اساس دولت گذشته، هر ماه اوراق بیشتری به فروش می‌رساند تا اصل و فرع اوراق ماه‌های قبل را که سررسید می‌شدند، پرداخت کند. همچنین هر سال اوراق بیشتری

شروع به کار دولت آیت الله رئیسی در شرایطی بود که چالش‌های برجسته اقتصادی از دولت روحانی به جای مانده بود و وقتی دولت سیزدهم خواست کارش را شروع کند، با انبوهی از ویرانی‌هایی مواجه شد که برای اصلاح خرابی‌های گذشته، هم نیاز به زمان بود و هم منابع. تورم ۶۰ درصدی، رشد نقدینگی ۴۰ درصدی، متوقف شدن سرمایه‌گذاری و اقدامات نسنجیده مثل تولد دلار ۴۲۰۰ تومانی کار را برای هر دولتی سخت و سخت‌تر می‌کرد. روزنامه ایران به مناسبت یکسالگی دولت سیزدهم به سراغ دکتر سید شمس‌الدین حسینی، وزیر اسبق اقتصاد و رئیس کمیسیون ویژه جهش تولید مجلس رفته و از او درباره وضعیت کنونی اقتصادی کشور و شرایطی که کشور تحویل دولت سیزدهم شده پرسیده است. او با بیانی شیوا نکاتی را در این گفت و گو بیان می‌کند که خواندنش خالی از لطف نیست.

۴۲۰۰ تومان در اختیار واردکننده قرار می‌گرفت؛ اما در واقع ارز با قیمت ۲۴ هزار تومان تأمین شده است که عاملی مؤثر برای افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی بود. در کل ۹۵ هزار میلیارد تومان به این دلیل به پایه پولی اضافه شد. در شرایطی که ضریب فراینده حدود ۷/۶ بود و نتیجه این شد که در نهایت حدود ۷۲۳ همت به نقدینگی اضافه شد. میزان نقدینگی سال ۹۹، حدود ۳ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان بود لذا از ۴۰ درصد رشد نقدینگی حدود ۲۰ واحد درصد آن مربوط به ارز ترجیحی و سیاست‌های اتخاذ شده در خصوص تخصیص این نوع ارز بود. باید در نظر داشت علاوه بر ایجاد مباحث رانت ارزی، یکی از علل برجسته حجم بالا وجهش نقدینگی، تداوم چند ساله اجرای سیاست‌های ناکارآمد طرح ارز ترجیحی بود.

همزمان با شروع به کار دولت سیزدهم، تورم حدود ۶۰ درصد بود. ساختار نامناسب تأمین مالی و سیاست‌های نامناسب ارزی علاوه بر رشد نقدینگی، چشم‌انداز تورمی نامناسبی را ایجاد کرده بود. اگر روند سرمایه‌گذاری را هم بررسی کنیم

■ یکی از موضوعاتی که در ۱۲ ماه اخیر خیلی به آن توجه نشده، این است که اقتصاد ایران در چه وضعیتی تحویل دولت آقای رئیسی شد؟ به عنوان کسی که سال‌ها در حوزه اقتصاد ایران مطالعه و حدود ۵ سال وزیر اقتصاد هم بودید، در این خصوص چه نظری دارید؟

برای اینکه بخواهیم تصویری واقعی از اقتصاد ایران در زمانی که آقای رئیسی سکانداری دولت سیزدهم را به دست گرفت داشته باشیم، باید شاخص‌های کلان اقتصادی سال ۱۴۰۰ را بررسی کنیم. در شرایطی دولت جدید شروع به کار کرد که رشد نقدینگی ۴۰ درصد بود. برای آگاهی از عواملی که منجر به این امر شده، باید بیشتر واکاوی کنیم. یکی از مهم‌ترین علل رشد بالای نقدینگی، سیاست‌های ارزی اتخاذ شده در سال‌های مدیریت دولت آقای روحانی بود. در واقع ایجاد ارز ۴۲۰۰ تومانی رشد نقدینگی را افزایش داد، به طوری که در سال گذشته حدود ۹۵ هزار میلیارد تومان خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی به علت سیاست ارز ترجیحی ایجاد شد. نتیجه سیاست مذکور این شد که از سوی بانک مرکزی به نیابت از دولت، ارز با قیمت